

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI NAPILAP.

Előfizetési díj: Egész évre 12 frt., félévre 6 frt., negyedévre 3 frt.

Előfizetések és hirdetések díjak helyben és vidékről a szerkesztőséghez küldendők be.

Helyben előfizethet: a szerkesztőségnél, a kiadó-hivatalnál, Demjén L., Keresztény P. kereskedésében
Egyes szám ára 5 kr. o. é.

Szerkesztőség és kiadó-hivatal: belső-tordautca szögletén, Csapó S. kereskedésével szemben, I-ső emelet, feljárás a kaputól jobbra.

Hirdetési díj: öt hasábos garmond sorért 6 kr. s egyszeri beiktatás után 30 kr. bélyegdíj.

Hirdetések felvételnek: Helyben: a szerkesztőségnél, a kiadó-hivatalban, Demjén László könyv- és Keresztény Pál papír-kereskedésében. Bécsben: Haasenstein és Voglner (Neuer-Markt 11 sz.), Oppelik Alajosnál (Wollzeile 22. sz.), Rudolf Mosse officiel. Zeitungs-Agent (Stadt, Seilerstätte 2), Süddeutsche Annoncen-Expedition Stuttgart.
Nyiltér sora 20 kr.

A székely székek főkirálybirái és a székely történeti pályadíj-ügy *)

A lapszerkesztőségekkel egyenlő fontosságúnak, s hivatali tekintéllyel bíró állásuknál fogva első sorban illetékeseknek tartom az öt székely széki igen tisztelt főkirálybirót arra, hogy a székely nemzet története megírását, a nemzeti pályadíj-alap összegyűjtésében való kiváló részvét által előmozdítsák.

Indokolják ezt az ő helyzetök s irodalmi és politikai-erkölcsi fontos tekintetek.

A főkirálybirák székelyföldön a nép első tisztviselői, barátai, atyjai, nem urai és parancsolói; mintegy az őskor családi és patriarchalis intézményének ránk maradt tisztos emléke a főkirálybiróság, mely a kegyelet és bizalom lánczával fűzi össze a népet az ő fejével s e szép czimben a királyság eszméje a kegyelmességet, a biróság az igazságos kormányzást fejezi ki s követeli.

A királybirákat a nép kebeléből választotta ki a kormány bizalma, mint tősgyökeres székelyeket, az illető székekben föbirtokosokat, mint a nép jobbjai közül alakult párttal és népszerűséggel bíró férfiakat; ők azon fötisztek helyein ülnek, kiket egy évezreden át maga a szabad és vitéz székely nép szabad s önkéntes szózatával választott és tett fejévé, hogy sorsát a közboldogságra irányított munkásság által a törvények szerint intézzék.

Egy szintén székely vörösi való úszvíveselők kar környezi őket, a melyet a közbizalom a jobbabból választott ki, az állam mindeniknek kötelességével s rangállásával arányos fizetést ad, mihez a székely nép is adójával járul, kényelmes polgári állást biztosít számukra s őket a törvényhatóságok körében levő legnagyobb tisztességben és kitüntetésben részesíti.

Mindkettő oldala mellett állnak a székek bizottmányai — az összes népből vagyon, értelmiség, társadalmi állás és hazafiai érények által kitűnő férfiak erős sora.

Ez a székely tisztikar polgári helyzetének körvonala

A székek e nagy erkölcsi és anyagi erővel bíró testületeitől jogosan várhatja a nép, megköveteli a nemzeti irodalom nagy és szent érdeke, hogy az indítványozott s már eddig is egy imposáns számú értelmiség által áldozó hozzájárulással pártolt eszmét, a székely nemzeti pályadíj-ügyet, mint a székely történet megírása alapföltételét bizottmányi gyűléseikben és a tisztségeken erős karral s buzgó szívvel pártolás alá vegyék.

A székbéli tisztikar mint kormányzati közegek s a végrehajtó hatalom törvényes szervei, inkább csak mint rendelkezők, mint a gyakran súlyos polgári kötelességek teljesítői jelennek meg s munkálkodnak a nép előtt: adó, rovat, örökösödési és bélyegilleték fizetés, sorozás, fuvar, utcsináltatás, s e felett három évenként az országos képviselők, esetleg egy-két megürit hivatalt állomásra új tisztviselők választása — ezek altisztviselők fő-functioi, ez azon ismeretes, egyhangú és ritkán kedvelt cselekvési kör, melyben a nép tisztviselőit rendszeresen forogni és munkálkodni látja. Kétségkívül jó hatása lesz, bizalmat gerjeszt, a hivatali szokott szigor hatását felelteti az,

E cikket mai napon minden erdélyrészi magyar hirlap tisztelt szerkesztőségének beküldöttem, a köznyelven ebrentartása végett és nyílt számadásképpen.
J. E.

ha most azt fogja látni, hogy a székely nemzet története megírására pályadíj gyűjtésében fáradoznak s mint kedvező helyzetben levők és jobb sorsuk az áldozatban buzdító példával járnak elől. Ez a nép tisztviselőiben helyezett bizalmának erkölcsi kamata lenne, jóért jóval-fizetés, a nép és tisztviselő között egy lelki frigykötés, zálog a jövő kulturai reményeire nézve, s a főcélznak hathatós előmozdítása!

Az irodalmi tekinteteket utóbbi nyíltvelemben s az indítvány-cikkben kifejtettem, itt még csak a politikai-erkölcsi szempontokról egy-két szót.

A székelyek mind nagyobb mérvű kivándorlása oly történelmi momentum, mely méltó aggodalmat költ a jobban alkotott szivekben. E vészszel fenyegető symptoma most harmadszor jelenik meg nagy mérvben a székely nemzet élettörténetében: először történt I. Mátyás király korában Huss J. tanai következtében, másodsor a Stadion-Bach-kormány magyarirtó abszolút kormányrendszere alatt és — és most alkotmányunk visszaállítása, a nemzeti kormányzás korszakában harmadszor. Ránk, keves számú és sok ellenségű magyarokra nézve pusztulás és veszély e kivándorlás már magában is; de a mi a Czenk alatt és Duna mellett történik hajadonainkkal, ifjainkkal, az szegény ránk, meggyalázó az emberiségre nézve! Oly jelenség ez, mit komolyan lelkünkre kell vennünk, legelőször nekünk székelyeknek, kiknek fejei toll- és író-alkotmányok, azután mindjárt a kormánynak, mely felelős a historia és jövőkor előtt azért, ha tán ő is járul olyanoknak elmulasztása által, a mit megtehetne s megtennie kellene, e kivándorlásti titkos és nyílt okokhoz.

A kivándorlás okainak, mérvének, következményeinek kitudására és megállapítására egyes bizottmányi vagy fötiszti jelentés és hirlapi cikk nem elég, e bajnak forrásaival és gyógyszerivel referensi votumok meg nem ismertettek — ide pragmaticus, írott történet kell. Ez a székely történet megírására az egyik mélyebb politikai-erkölcsi indok.

Van egy más tény is: a székelyföldi választók többségének ellenzéki szelleme, a minnek okát ellenzéki ámitásban, vesztegetésben, a pártfőnökök személyeiben sat. keresik. Befolyással lehetnek az eredményre ezek is; de én úgy hiszem, hogy e nagy dolognál ily kicsinyes, személyi tekintetek és Judás-pézt nem döntenek. Sokkal elágazottabb mélyebben gyökerező okai vannak ennek, s forrásához nem visz el pártszenvédelem és pártfelfogás, hanem csak tárgyilagos nyugodt elmélkedés, a székely társadalmi viszonyok és hajdani politikai intézmények tanulmányozása s a székely nép természete és geniusa ismerése.

A székelyeknek földje, éghajlata, életmódja és erkölcsi, birtoklasi és gazdasági rendszere, osztályi és örökösödési törvényei olyanok, a minőkre a magyar királyságban sehol nem találunk. E sajátságos állapothoz volt alkalmazva hajdan közigazgatása, törvénykezése, állami közteherviselése, szóval egész polgári élete. A törvényhozás és minden idők alkotmányos kormányai megengedtek e népnek annyit, a mennyit az ő önfentartási érdeke és sajátságos állami helyzetök szükségképpen megkívánt. Most e helyi, climaticus, életmódbeli sajátságok és specifcus székely ös intézmények mellözésével, a nyugati országoktól átvett intézmények rájuk is alkalmazva vannak közigazgatásban, törvénykezésben, birtoklás-

ban és örökösödésben, szóval: polgári életök minden ágazatában.

Ezek a nemzetet egy egészen más jogi és polgári életkörbe áthelyező intézkedések a székelyek keblében általános aggodalomra adnak okot, féltik nemzetiségüket, fiaikat és örökségeiket, kétkednek a jövőben, visszaálmadoznak a multakra: régi intézményeik mellett ezer évig éltek e földön, vajjon mint lesz az ujjakkal állapotjuk — kérdezik uton utfélen egymástól? Az új intézményeket megkedveltetni a tisztviselők és a birák dolga lenne, de erre idő kell, bölcsesség és a kedélyek nyugodtsága; erre a tisztviselők és pártok ritkán gondolnak s nem igen munkálkodnak.

A székely népek politikai gondolkodását helyes irányba terelni, a pártok küzdelmi terét és célját rectificálni csak a nemzet történetének pragmaticus alapokon megírása lenne képes...

Vajha figyelemre lenne méltatva szavam, a ki mellékérdekek nélkül, egyedül a nemzeti és magyar államügy érdekétől lelkesítve tevém papírra e néhány gondolatot!

Együttal harmadik nyilvános közlemény gyanánt ide jegyzem a székely pályadíj-alap mai napig való gyarapodását: Mult szombatn takarékpénztárba tettem: 245 frt 86 kr., a be nem fizetett ígéretekkel 304 frt 94 kr., azután az „Erdély” szerkesztősége beküldött egy 10 frankos aranyat, Német László Déváról 1 ar., Simén Domokos adott 1 frt, Lönhart Ferencz 10 frt, Keserü Mózes 10 frt, Vagn Samuel 10 frt, Szentgyörgyi Dr. Hintz György gyógyszerész 3 frt, dr. Maizner János 5 frt, Szász Gyula egy 20 frankos aranyat, Popini Nándor 3 frt, Láposi Márton 1 frt, Müller Dániel 2 frt, Szász Gerő 1 arany, Szász Domokos 1 ar., Stein János 5 frt, Wagner Frigyes 1 ar., Berde Áron 10 frt, Zsombori János 2 frt, Bányai Károly 1 frt. A cs. kir. aranyok mai börzei értékét 5 frt 18 kr-ra kipótolva, a 10 frankos aranyat 4 frt 30 kr-ra, a 20 frankost 8 frt 65 kr. börzei értékbe számítva, Takarékpénztárba tettem 75 frt 70 kr-t, fizetetlen maradt az új gyűjtésből 31 frt és így ma az előlirt célra kamatoz 321 frt 56 kr., a közelebről tett közléskor fizetetlen maradt 59 frt 8 kr-hoz adva a most be nem fizetett 31 frtot s mindkét hátralékot a betételhez csatolva, ma a székely pályadíj-alap tesz: 411 frt 64 kr o. b.

Kolozsvártt, jan. 31. 1873

Jakab Elek.

— A bélyeg és illetékek, valamint díjak iránt fenálló szabályok módosítására vonatkozó törvényjavaslat 17. §-ra terjed. Főbb határozmányai következők: Minden beadvány, mely peres ügyekben az első bírósághoz ítélet hozataláig vagy a végrehajtási eljárásban, vagy zárlat és biztosítás czéljából beadatik, továbbá a mindennemű jegyzőkönyvek, ha a tárgy értéke 50 forintot meg nem halad, minden példány és iv után 20 kr, ha a tárgy 50 frtot meghalad, 50 krnyi bélyeggel látandó el. A rendtartás 294. §-ban foglalt végzek elleni fellebbezések, valamint minden semmisségi panasz első példánya és első ive, — ha a fő tárgy 80 frtot meg nem haladt, 1, más esetben 6 frtyi bélyeggel ellátandó. A második példányra s bármelyik példány minden ivére 50 kr bélyeg teendő. Arverési folyamodványok, holtlak nyilvánítási vagy amortizalást kérő folyamodványok első példánya és ive egy frtot, a többi 50 kr-t fizet. A másodbírósági ítéletek ellen benyújtott fellebbezések első példánya és ive kétszeres bélyegilletéket fizet, ha oly adatik be, mely az első bíróság ítéletét változtatja. Ha két egyenlő ítélet ellen adatik be fellebbezés, az első példány és iv háromszor annyit fizet, mint az első bíróságok íté-

letei elleni fellebbezés, a többi példányok és ivek egyenkint 50 kr-t fizetnek.

Ha sommás eljárásban a fellebbezés szóval bejelentetik, a bejelentő a szabályszerű bélyegilletéket 24 óra alatt a bírósáznak átadni köteles. A bélyegrovidítések háromszoros bírsággal sújtandók; ezt elengedni vagy mérsékelni nem lehet; első sorban a képviselő ügyvéd tartozik a bírságot fizetni. A leletfelvevők a behajtott összeg felét kapják. Ingatlanok átruházásánál az eddig szokásos illeték engedés csak a javaslatban hosszasan részletezett rokonok közti átruházásoknál tartatik fenn; minden más átruházásnál a teljes illeték fizetendő. Mindazon végörvényes ítéletről, melyeknél a per tárgy értéke 800 frtot meghalad, a megítélt tárgy értékének 1%-a illeték fejében fizetendő, ha a tárgy értéke meg nem becsülhető, az ítéletben az illeték 20 frtban állapítandó meg.

A telekkönyvi hatóságokhoz intézett mindenemű beadványokra, az urbéri, tagosítási és arányosítási ügyekre és a községi bíráskodásra nézve a jelen törvény nem vonatkozik. A közigazgatási ügyekben beadott azon felfolyamodványokra, melyek az első folyamodású hatóság határozata ellen adatnak be, az eddigi 1 forint bélyeg megmarad. A másodfolyamodású hatóságok határozatai ellen beadott kérvények első ive és példánya 2 frt alá esik.

A földadó alá tartozó ingatlanokból járó illetékek megszüntetéséről az államadónak — a földtehermentesítési járulékot hozzá nem számítva — százszoros összege tekintendő legkisebb értéknek. Az illetékek után a késedelmi kamat 6%; ha a késedelem hat hónapnál tovább tart, a kamat fél-évenként 1 százalékkal emelendő. E rendszabály a régebbi hátralékokra is alkalmazandó. Az anyakönyvet vezető kötelesek minden halálesetet a községi elöljáróknak, ezek pedig büntetés terhe bejelenteni, mely a hagyaték álladékat legfeljebb 4 hét alatt megállapítja. A javaslat indoklásában a miniszter azt mondja, hogy a bélyegilletékek emelését nemcsak a kincstár jövedelmeinek szaporítása, hanem az is ajánlja, hogy a perlekedési szenvédelem ily módon megfektessék; különben a bíróságok személyzetének szaporítása ismét szükségessé fog válni.

Legujabb táviratok.

Zágráb, január 30. Terhelő tanuvallómásokból kitűnt, hogy a nemzeti-párt összeköttetésben van a csehek és a magy. szlávokkal. — Hivatalos értesítés szerint a roncsoló toroklob borzasztó módon terjed.

Bécs, jan. 30. A pénzügyi bizottság az albizottságnak a hivatalnokok fizetésére vonatkozó indítványát tárgyalá. A miniszterelnök és a pénzügyminiszter a kormányi előterjesztés mellett emeltek szót, mely szerint a rang megállapítása rendelet útján lenne eszközölendő. A miniszterelnök e tekintetben kinyilatkoztatá, hogy a kormány rajta lesz, miszerint ezen szabály, annak fontossága miatt, a birodalmi tanács miudkét házban keresztülvihesse.

Stuttgart, jan. 30. A kamara elfogadta Hölder és elvb. aratái indítványát, mely formulazza a népképviselők kívánságát, ama magatartási iránt, mely a kormány által a szövetségutáni tárgyalások alkalmával a birodalmi igazságszolgáltatásra vonatkozó törvényhozás tekintetében követendő lenne.

London, jan. 30. Az angol bank a discontót $3\frac{1}{2}\%$ szállítá le.

New York, jan. 30. Lunafő, az Egyesült Államok egyik barátja, népszavazás útján a Sandwich szigetek királyává választatott. Biztosnak tartják, hogy a törvényhozás megerősítendő ezen választást.

Országgyűlés.

A képviselőház jan. 30-iki ülése.

Bobory Károly három határvidéki város részéről nyújt be kérvényt, melyben a polgárosítás folytán feleltandó megye központjává Pancsovát kerik tételni.

az ország pénzügyeinek kedvező állását, s ezzel több kárt tettem az országnak mintha egy milliót ki is dobtam volna a pénztárból, mert épen ez által fokoztam ama követeléseket, melyek az ország minden részeiben az állampénztár ellen formáltak, és a melyeknek következtetését most érezzük

Ez súlyos vádnak látszik, de könnyen leszállítható valódi értékre. (Halljuk!)

Bátran hivatkozom e tekintetben magára Ghycozy t. képviselő urra, mivel nem egyszer, mint a pénzügyi bizottság tagjával a pénzügyi állapotról értekezve, a mi kötelességem volt nekem mint pénzügyminiszternek, neki mint a pénzügyi bizottság buzgó tagjának, mindketlen a takarékoság elvének keresztülvitelé mellett buzgókodtunk. Ha méltányos akar lenni, be fogja ismerni, hogy nem terjesztettem a ház elé egyetlenegy javaslatot sem, mely a tulbizakodást mozdította volna elő. De igenis volt egy pillanat, midőn a valóságos tényezes eredményeket az államjövendelmek természetszerű emelkedésének örvéndetes eredményét a ház elé terjeszteni elkerülhetlenné vált, midőn t. i. a tulajdon politikai okokból, hogy az általunk alkotott kiegyezést következmenyeiben terhesnek előtűntesse, az ország pénzügyi állapotát aggodalmasnak és siralmasnak monda, ekkor kötelességemnek ismertem a valóságos állapot felderítését. De ez korántsem történt pénzügyigazgatásunk első vagy második évében, hanem 1869-ben, midőn előadtam a tényleges eredményeket, a mint azokat a valóságos pénztári állapot feltűntette.

Hogy az én pénzügyminiszterségem alatt a tényleges eredmény kedvező volt, az eltagadhatlan; ezt maga a pénzügyi bizottság, sőt a képviselő ur is tegnapi beszédében elismeré. Ezen provokáció után ezt tenni hiba nem volt, de ha a valóságos eredmények elsorolása képviselő ur állítása szerint, több millió kárt okozott az országnak, kinek hibája ez? Ha sophismával akarnék élni, használhatnám t. képviselő ur egy kedvenc mondatát, melyet e házban tőle hallottam, qui est causa causae, est causa causati; miután pedig az ország pénzügyi állapotára vonatkozó előterjesztéseket mindig a t. képviselő ur megítélésére folytán tettem, ő volt egyenes okozója azon több milliónyi kárnak, melyek szerinte az államot terhelik. (Tartós derűtség.)

De mondot még a képviselő ur nekem egy bókot is, hogy azt hivatali utódom irányában éles tőrre hegyezze. Mellőzöm azt, mert meg vagyok győződve, hogy hivatalbeli utódom is lelkiismeretes meggyőződése szerint igyekezett megfelelni nehéz feladatának. Működésünk tere annyiban különbözött, hogy én a kezdet nehézségeivel, az utórésszel küzdöttem ugyan, de kedvezők voltak az évek: ő pedig a kedvezőtlenebb években a nagyban fokozott igényekkel s az elvállalt terhek következményeivel állott szemben. (Élénk tetszés jöbbsel.)

Köszönöm a t. háznak, hogy megengedte, hogy Ghycozy Kálmán képviselő urnak december 17-ki beszédére megjegyzéseket tehettem, a t. képviselő urat pedig arra vagyok bátor kéri, hogy jövvőre, bár már most kevesebb okot szolgáltatok ellenvetéseire, a mennyiben nem többé a ministeri székből ülök, ha méltóztatik rám hivatkozni, azt akkor méltóztatnék tenni, mikor a házban jelen vagyok. (Felkiáltások balfelől: Tessék jelen lenni!) hogy úgy, mint a mulban, a jövőben is ellenem felhozott észrevételekre azonnal válaszolhassak.

Engedje meg már most a t. ház a költségvetésről szólóan. (Halljuk! Halljuk!)

(Folyt. köv.)

A közép-ázsiai hadjárat.

Veninkov orosz ezredes, szem előtt tartva a Chiva elleni hadjáratot, a Pétervárt „Vojennyj Sbornik” cím alatt megjelenő katonai folyóiratban egy ép oly terjedelmes és részletes, mint érdekes és sok tekintetben tanulságos hely- és néprajzi értekezést közöl ezen cháságról, és az azzal határos orosz területekről.

Külföldi hírek szerint, az Alttek völgy és Khorassan egy része átengedettek Oroszországnak, nem szerződés, hanem a sah fermánja által. Asterabad állítólag megszállatott az oroszok által. A legutóbbi orosz javaslatok a közép-ázsiai kérdés iránt, oda vannak irányozva, hogy egy semleges terület állapítsassék meg Angol- és Oroszország között.

Madridban a porto ricói rabszolgáság eltörlése iránti bizottmány jövő hétfőn terjesztendő jelentését a congressus elé. A javaslat, úgy a mint az a bizottmány által helyben hagyatott, teljes munkaszabadságot fog megállapítani, s teljhatalmat adand 30 millió peseta kibocsátására, a rabszolgatulajdonosok kártérítését végezt. A rabszolgáság eltörlése 4 hónappal fog hatályba léptetni a törvénynek a hivatalos lapban kihirdetése után. Pádial oly módosítványokat szándékozik előterjeszteni, melyek a javaslatot szabadelvű irányban még inkább megerősítik.

szákmányok; ellenben a határos orosz földterületeket valódi paradiso-nként tünteti elő.

Szerinte az orosz kiriziek gazdagok, mert csak a Petrovszk és Kazalinok járásokban 100 ezer tevé, 200 ezer ló és 2 millió juh találhatk birtokukban, holott a chivaiak rozsz, kovás, és gyenge szarvas marhát s a hazi állatokból legfeljebb tyukokat tartanak, a cháság letelepített lakosságát uzbekok, szarsok és perzsák, ő 252 ezer lélekre beosüli, a kóbor népek számát pedig kanakalpakok, turkonarok és kirizeket 750 ezer-re teszi, de ezekből is 508 ezeret már orosz alattvalókkhoz számított. Veninkov nem titkolja a nehézségeket, melyekkel az orosz hadsereg kénytelen lesz megküzdeni, s ezek nem az ellenség erejében, a ki ugyan bátor és vitéz a siker első hevében, de épi oly gyáva, fegyelmetlen s megvetendő csősöselék első megveretése után, hanem a távolságban (600—1300 verszt) a kietlen, helyenként átgázolatlanul moosáros sivatagokban, s tüzifa, takarmány, élelem és vízhiányban állanak, de utóvégre kellő óvatosság mellett mégis legyőzhetők. A megvizsgált utak közül egyik sem kényelmes és alkalmas még az araltavi sem, kivéven azt, mely Bocharán keresztül vezet, ez azonban, míg ezen cháság politikai önállósága létezik, igénybe nem vehető. Az Aral tengeri ut egyéb előnyei mellett több oldalú nehézségekkel jár, a melynek például partjainak pusztasága, a katonaságnak a hajókra szállítására alkalmas kikötők hiánya, s déli s keleti részeiben található homokzátányok s ezeken túl átgázolatlan, lakatlan moosáros. A kaspi tenger felőli diversion kívül, Veninkov egy egész hadjáratit tervet ad elő s ennek megismertetése után így szól:

Nemzeti háborúról Chivában szó sem lehet, mert a századokon át tartó zsarnokság által elnyomott nép erre nem is alkalmas, s az orosz hatalomnak Chivában megszálltatása alig fog több nehézségekre és akadályokra találni, mint Turkestan, Samarkand és Kuldszában.

A megretentett Chiva, ha tüstént a hadoszlopok megérkezése után meg nem hódol, rövid idő alatt meg lesz hódítva.

Feltéve tehát, mondja Veninkov, hogy az embi és krasnovodszki hadsapatok Kuna-Urgencsnel egyesülnek, s azután a turkestanai haderőkkel közlekedésbe lépve, cháságban mozdulnak előre, elég két hét a főváros alá leendő megérkezésükre, s ennek sorsa nem döntelék el nagyobb fáradsággal, mint a 60,000 lakossal birt Taskendé, melyet 900 ember szuronnyal vett be. Chiva fővárosának bevétele után a többi részeknek meghódítása másodrangu kérdés.

Vége megjegyzendő, hogy Veninkov, ki a „Chiva est delenda” jelszóból indul ki, a cháság összes állami bevételét évenként 4 millió rubelre beosüli.

Külföldi hírek.

Bécs, jan. 30. A „Pr.” berlini távirata szerint megerősítetik, hogy gr. Schuwaloff, Szent-Pétervárra visszautaztatában kihallgatáson volt Vilmos császárnál.

Berlin, jan. 29. A „Voss Zig” szerint Ausztria és Porozsország között fontos levéltári okmányok kicserélése végett alkudozások folynak, melyek közel állnak bevezetésükhöz.

A „Times”-nek Berlinből 24-ről távirják, ott szárnyaló hírek szerint, az Alttek völgy és Khorassan egy része átengedettek Oroszországnak, nem szerződés, hanem a sah fermánja által. Asterabad állítólag megszállatott az oroszok által. A legutóbbi orosz javaslatok a közép-ázsiai kérdés iránt, oda vannak irányozva, hogy egy semleges terület állapítsassék meg Angol- és Oroszország között.

Madridban a porto ricói rabszolgáság eltörlése iránti bizottmány jövő hétfőn terjesztendő jelentését a congressus elé. A javaslat, úgy a mint az a bizottmány által helyben hagyatott, teljes munkaszabadságot fog megállapítani, s teljhatalmat adand 30 millió peseta kibocsátására, a rabszolgatulajdonosok kártérítését végezt. A rabszolgáság eltörlése 4 hónappal fog hatályba léptetni a törvénynek a hivatalos lapban kihirdetése után. Pádial oly módosítványokat szándékozik előterjeszteni, melyek a javaslatot szabadelvű irányban még inkább megerősítik.

UJDONSÁGOK.

Kolozsvár, febr. 1-én.

— **A király ő felsége** 200 frtot adományozott magán pénztárából a pesti m. kir. tudományegyetemi orvostan hallgatók segélyegylete javára.

— **A telepítvényi törvényjavaslatra** nézve a felsőház jogügyi bizottsága s az igazságminister között teljes megegyezés jött létre. Az örökös, a kincstári és a székelvői telepítvényekre nézve a képviselőház által elfogadott szerkezetben megnyugodtak a főrendek. Azon telepítvényesekre nézve azonban, kiknek szerződésük határozott időre szól, fenhagyatott a földesur és te-

lepítvényesek közt szabad egyezkedés, melynek sikertelensége eseté az azon telepítvényesek, kik beruházásaik kifejtésével helyükből kimozdítottak, a kincstár birtokba fognak, ha kivánják, letelepíteni. E módosítást a minisztertanács megállapodása után ő felsége is elfogadta. Hogy ehhez a ház is hozzá fog járulni: az az előzmények után teljesen bizonyos. Az ügy ekként lett eldöntése nagyban érdeklő pénzügyi helyzetünket is, miután maguk a kincstári telepítvényesek közel 15 millió forint értékét képviselnek, s ehhez most még a törvényjavaslat elfogadása után az új telepítvényesek járulnak. Egy ilyen özvegy váltású kötvényt az állam ma különösen igen jól hasznosíthat.

— **Deák Ferencz** a napokban Kerkapoly miniszterrel találkozik az országház folyosóján. — „Nincs kedved — szól az „örög ur” — egy szivart kiszívni velem?” „Már te is életre törsz!” volt a miniszter válasza, mit nagymohón a szivarok ismert rozsz voltával indokoltak a hallgatók, e mellett azonban az is indíthatta a minisztert e válasza, mert ő nem dohányos ember.

— **A Ludovika akadémia tanárai** tudományos felolvasásokat tartani a Ludoviceum dísztermében. Az első lesz február 18-dikán este, a mikor Kápolnay kapitány a „Mohácsi csatá”-ról, és dr. Takács Lajos a „háboru jogáról” fog értekezni. Március 4-re ki vannak tűzve: Forinyák Gyula honvéd őrnagy felolvasása „az oldalagos támadásokról” és Lovasságnak a háboruban való alkalmazásáról” és Szilágyi Sándor „egy történelmi tárgyról”. Későbbi felolvasásokra előkésztettek: Buljovszky őrnagy: a „tüzérségről”, Somogyi Rudolf tanár: „a katonai távirászat története a legújabb időkig”, és Corzan tanár: „a gyakorlati mértanból merített tárgyról.”

— **Álarozos báljaink** koronája a nőegylet második álarozos bálja leend, melynek jelmezes menetében városunk legszebb hölgyei fognak részt venni. — A diszes és jól rendezett menet 5-féle csoportozatból fog állani. Megleppő és diszes multság lesz, melynek sikerében már csak a jótékony önzérra való tekintetből is — senki sem kétkedhetik.

— **Az egyetemi polgárok** holnap (vasárnap) délelőtt ismét közgyűlést tartanak, az egyetemi bál számadását fölülvizsgált bizottság tend jelentést, s az országgyűlési irományok megküldését kérelmező felirat elkészítésére választanak bizottságot.

— **Élvezetes előadás.** Vasárnap d. e. 11 órakor érdekes hangverseny fog tartani a v. garda nagy termében, felolvasásokkal és szavallatokkal egybekötve, t. cz. közönségük figyelmébe ajánljuk e hangversenyt, melyen oly elismert tehetségek működnek közre.

— **A helybelli iparos olvasó-egylet** által rendezett táncvizgalo ma este fog lefolyni a rodouban. Évek óta valódi magyaros és kedélyes táncmultság szokott ez lenni, s rendszeren a legnépesebb.

— **Körösi Kálmán** elhunyt színészünk temetése ma délután meg végbe; pályatársai testületileg vesznek részt e szomorú végtisztesség adásban. A háznál valamin a sarkterbe ts, mint halljuk, beszédet fognak fölőtte tartani, s e mellett elismerés és kegyelemből kiindulva, babérkoszorúval ékítik az elhunyt koporsóját.

— **Necrolog.** Az egyetemi joghallgatókat gyász érte közelebből, Merz a István III. éves józsa f. hó 27-én Zsibón, tudósorvadában mult ki, hol 29-én örök nyugalomra is helyeztetett. Béke poraira!

— **Kövér esztendő lesz.** Pudley James angol időjós az 1873-ik évet úgy tünteti fel, mint e század legtermékenyebb esztendőjét; bor, buza nagy bőrségben lesz, s már február utóján vége lesz a télnek.

— **28 sz 1873 pa.** Nyílt köszönet Neumann József népnevelés urnak, ki nem sajnálotta idegen léteire egy egész estvéli jóvedelmét folyó hó 13-án az önkéntes tüzoltó egylet javára engedni át, és így 109 fral gyarapítani az egylet pénztárát. Ha köszönettel fogadjuk az adományokat azoktól, kik helybeliek, mieink, akkor halátlanság lenne meg nem emlékezni azon férfúról, ki bár ideig-óráig volt városunknak lakója, jószárat azon rövid idő alatt is igyekezett kimutatni. Fogadja Neuman ur egyletünk nevében forró köszönetünket. Kolozsvárt január 30 1873. Az önkéntes tüzoltó egylet főparancsnoka Minorich Károly, segéd tisztje Bíró Endre.

— **A Kisfaludy-társaság** jan. 29-ki zárt ülésén elnöknek megválaszták Toldy Ferenczet, alelnöknek Gyulai Pált. Titkároknak: Greguss Ágostot, másodtitkárnak Tóth Kálmánt. Beltagoknak: Toldy Istvánt és Berzsi Árpádot. Kültagoknak: Ring Mihályt. A gazdasági bizottság tagjai Zichy Antal, Arany László és Vadnai Károly lettek. Ügyésnek ismét Hinka Józsefet választák meg.

— **A pesti sugáruton,** már kora tavaszszal nagyban megkezdik az építkezést. A vállalkozók eddig 5,077,661 frtot fektettek a sugárutba. Az ut, a földalatti nehéz építkezések, a légszusz és vízvezeték, s a csatornarendszer terve már készen van. A sugárut juhárját gr. Zichy Ferencz híres faiskolájából fogják szállítani.

— **A pesti nagy carousselt** alkalmasint májusban tartják meg.

— **A magyar földhitel-intézet** tiszta üzleti eredménye, mely a tartalék alap javára esett, intézet keletkezésétől fogva a mult év végéig 1 mil. 346,355 frtra megy.

— **Haasenstejn és Vogler** hirdetmény közvetítő intézete hirlapjegyzékének 12-dik kiadása a napokban megjelent és több mint 5000 politikai napilapot vevőn laistromba beható tájékozást nyújt Európa valameny országinak sajtó viszonyaira. Pontoson megvan jelölve, melyik lap hány példányban jelenik meg, mi a díja soronként a hirdetéseknek stb. ennél fogva nemcsak a nagy közönségre számító üzletemberekre, hanem az egész közönségre nézve is nagy érdekel bir. A kiadók, kik a hirdetmény forgalom fejlesztése körül annyi érdemet szereztek az által nyertek ez üzletkörben irányadó befolyást, hogy eljárásukban a soliditás elveinek hódolnak, pontosan és igazságosan vezették üzletüket. A hirlapjegyzék maga is osinon és diszesen van kiállítva, úgy hogy az bármely kereskedés comptóirjának díszére válik.

— **A pálinka ivást** az orosz kormány a hedseregnél egészségi szempontból megszüntetni készül, e helyett a katonáknak csáj adagokat fog szolgáltatni.

— **Ujkori Sára.** Györszigetén egy 75 éves nő, ki eddig magtalan volt, a napokban ikreket szült. Ha ez igaz, akkor nagyobb csoda lenne még a „kötfejú csalogany”-nál is.

— **Megtörtént.** Nagyváradon a sorozás alatt kérde egy sorozóbizottsági tag a cigány suhanczról: „Miféle vallású?” — Itt lakom, — volt a felelet — a Köröspatakon. — „Hova való vagy?” — „Református — szolt az ujoncz — különben a tiszteletes ur jobban tudja, mert én már elfelejtettem.” Erre ugyan rájlesztett a vörös nadrág.

— **A stíriai alpokon.** A „Volksblt.” írja, hogy közelebb egy utazó megmászta az Aussee melletti hegycsúcsot és 4500 lábnyi magasságban virágokat talált.

— **Eltalálta.** Egy bostoni vásáron közelebb egy jós vonta magára a köznép figyelmét, ki ajánlkozott, hogy kevés díjért bárkinek kitalálja gondolatát. Mután számos kíváncsitól beszédte az illő „honorariumot” fellépett egy padra s így szolt: „Megígértém, hogy kitalalom gondolatukat; ime: ti most mindnyájan szeretnétek olesón venni, és drágán eladni. — Ennyi az egész!”

— **Természeti ritkaság.** Graczban f. hó 23-án egy kertben tavaszi pillangót láttak röpködni.

— **Drága ruha.** Königsvarter bécsi bankár a napokban fényes estélyt rendezett, melyen br. Rothschildné is megjelent; utóbbi ruhája egészen el volt árasztva gyémántokkal, melyek 900,000 frt értéket képviselt.

Nemzeti színház.

Pénteken január 31-kén „A párizsi élet” vig operette 5 felv. írta Mailhao és Hulevy, zenéjét Offenbach. A bohózatos s a párizsi élet sikamlóságát jellemző dalmű folytonos derült hangulatban tartotta a közepes számú közönséget, mely Szilágyi né (Gabriella keztyűs lány) improvizált népdalait zajosan megtapsolta, valamint Marczell (Gondremark svéd báró) jelesen sikerült első magánda-lát is. Az előadás úgy zenészetit, mint plasztikai és alakítási tekintetben sikerültnek mondható Dékány Róza (Metella), Zajongi (Bobinet), Krasznai (Raoul) és Szilágyi (Fricz czipész) teljes igyekezettel és helyenkint tapsokban részesülve működtek. Szentgyörgyi, Beczkoiné, Némethi G. és Derzsi Irma szintén megfelelték szerepeiknek s a várakozásnak.

Távirati tudósítás a bécsi börzéről.

Január 31-ről. 1873 5% metaliques 67.25 nemzeti kölcsön 71.80. 1860-diki államkölcsön —. —. Bankrészvények 961. Htelrészvények 332.50. London 108 90. Ezüst 107.50 Cs. kir. arany —. 20 frankos arany 866. 1/2 Földterhermentesítési kötvények: Magyar 79. —. Temesi 76.50. Erdélyi 77.25. Horv. Szlavon —. —.

Felelős szerkesztő Sándor János.

Nyiltér.

Fog- és szájr orvos Máté Domokos

„Rubin” fogtisztító-szere

a legjobb szer a fogak napontai tisztítására, a foghús erősítésére és az oly ártalmas fogkő (boikő) képződés megszüntetésére.

Ezen készítmény felől több nevezetes bécs orvos elismerését nyilváníttotta.

Egy diszes ércdoboznak ára 1 frt. Egyedüli főraktár Csapó Sándor urnál Kolozsvárt.

Hirdetmény.

Táviridai építési anyagok és anyagszerek szállítása tárgyában. A m. k. táviridai-intézetnek az 1873 ik év folytán végbevendő táviridai építkezésekre ajánlat úján beszerzendő következő anyagokra és anyagszerekre l-sz szüksége: 12.000 drb. egyenes tartóvas 9 " átmérővel. 1400 darab közönséges hajtott tartóvas 9 " átmérővel. 14.100 drb. csavaros hajtott tartóvas 9 " átmérővel. 67.000 drb. közönséges csavar. 33.000 drb. feju facsavar 3000 drb. vasnyás csavar 6 " átmérővel. 43.000 drb. közönséges porcellán elszigetelő. 22.000 drb. kettős harangalaku porcellán elszigetelő. 1000 drb. kis porcellán elszigetelő. 519 000 2x 5 m/m átmérőjű vashuzal. 11.000 " 3 m/m " " 8000 " 2 m/m " " 850 " forrasztó ón. " 12.700 " Gyps. 130 drb. osigasor. 50 drb forrasztó kemencze. 120 drb. huzalkötő gamó;

felhívhatnak mindazok, kik az elősorolt tárgyak közül egyiknek vagy másiknak, vagy egészben vagy részben való szállítására vállalkozni kívánnak, hogy a kellő bélyeggel ellátott, lepecsételt írásbeli ajánlataikat, melyekhez az ajánlott tárgy vagy tárgyak saját készítményű és pecsételt ellátott mintáinak is, mellékelve kell lenni, legkésőbbben f. évi február hó utolsó napjának déli 12 óráig a földmivéls-, ipar- és kereskedelemügyi m. k. ministerium IV. (táviridai) szakosztályához nyújtsák be.

Ajánlkozók tartoznak 5 % bánatpénzt készpénzben vagy az árfolyam szerint számítva állampapirokban, vagy biztosítékul elfogadásra képesített vasuti elsőbbségi kötvényekben a budapesti m. k. táviridai kerületi és országos pénztárnál, vagy valamelyik más táviridai kerületi, vagy adóhivatali pénztárnál letenni és a letéti igazolványt az írásbeli ajánlathoz csatolni, azon esetben, ha a bánatpénznek ily módon való letétele nem volna egy könnyen lehetséges, a bánatpénz az írásbeli ajánlathoz is csatolható.

Ezen bánatpénz az ajánlat elfogadása esetében a 10 %-ban megállapított biztosítékosztszégbe beszámítható.

A benyújtandó ajánlatoknak Ajánlat táviridai építési tárgyak szállítására" címmel kell ellátva lenni és a borítékra egyszerűsített feljegyzendő a befoglalt bánatpénz minősége és mennyisége.

Az árak általában Pestre vagy Budára a vaspálya indóházhoz vagy Pestre a gőzhajó kikötőbe leendő szállítás bel-értésével számított, megeshetik azonban, hogy egyes kisebb részletekre nézve azoknak szállítása más új építendő vonalok közelében fekvő helyre fog kívántatni, mely esetben az erre vonatkozó további feltételek az illető szállítási szerződésbe fognak annak kiállításakor felvéteni.

A szállításoknak f. é. április 15-ével kell megkezdetni és aránylagos részletekben legfeljebb f. é. július hó 15-ével teljesen be kell, hogy végezve legyenek.

Oly ajánlatok, melyek a határidő után adatként be, vagy melyek mellé a bánatpénz nem csatolattik, ugy szintén azok is, melyek mellett minta nem küldetik be, nem fognak tekintetbe vétetni.

A szállításra kijelölt, fent elősorolt építési tárgyak mintái, a mint azok eddig is a m. k. táviridai intézetnél használtattak a rendes hivatalos árak alatt a m. k. táviridai központi rak-tárnál Buda-Pest-n, Józsefváros, Józsefutcza 10 sz alatt megtekinthetők.

A földmivéls-, ipar- és kereskedelemügyi m. k. ministerium IV. (táviridai) szakosztálya.

Buda-Pest, 1873 január hó 22-én.

820 } IV. 1873. 181

Hirdetmény.

A m. k. táviridai intézet f. é. oszlop-szükségletét most is írásbeli ajánlatok alapján szándékolván beszerezni, fölívhatnak mindazok, kik az alább kimutatott oszlop-szükségletből egy vagy több részlet szállítására vállalkozni óhajtanának, hogy írásbeli ajánlataikat legkésőbbben f. é. február hó 20-án déli 12 óráig a földmivéls-, ipar- és kereskedelemügyi m. k. ministerium IV. (táviridai) szakosztályához nyújtsák be.

A beszállítandó oszlopok lehetnek közönséges vagy telített táviridai oszlopok, előbbiek télen vagyott egészesen fenyő, tölgy vagy akácz fából kell, hogy előállításának s minden oszlopnak 25 bécsi láb hosszúnak, az utóbbiaknak egy vagy más módon megfelelőleg telítve 1/10 részben 21 láb 1/10 részben 25 láb hosszúnak s mind két nemű oszlopnak a felső végén mérve legalább 4 1/2 hüvelyk átmérőjűnek, ugyanott ék idomulag levágottnak, egyenesnek, legalyzottnak s egész az ép fáig minden hejtől megisztítottnak kell lenni, előre is megjegyeztetvén, hogy oszlopok, melyek a fentebbi minőségnek és mértéknek meg nem felelnek, semmi szín alatt át nem vétetnek.

A lerakó helyekre nézve általában megjegyeztetik, hogy vaspályák mellett levő vonaloknál egyik vagy másik vaspálya állomásnál nagyobb részletek rakathatnak le, de országutak mellett levő vonaloknál a lerakó helyek, kivéve azon vonalokat, melyeknél alább a lerakó helyek határozottan meg vannak nevezve, ugy választan-

Az írásbeli ajánlatokban határozottan megnevezendő melyik vonalra vagy vonalokra minémű illetőleg mi módon telített fából való oszlopokat és a vonal mentén mely helyekre és mi arányban szétosztva kíván a vállalkozó szállítani, az egységi árak betűkkel és számokkal irandók ki.

Az írásbeli ajánlatok borítéka „Ajánlat táviridai oszlopok szállítására“ felirattal

OSZTRÁK Industrial-Bank

(ezelőtt Fürst Ede bankháza) Bécs, Istvántér 1 sz. November 6-tól kezdve pénztárjegyeket bocsát ki

100, 500, 1000, 5000-forintos részletekben 5 %, 5 1/2 %, 6 %, 6 1/2 % kamat mellett 8 napi, 14 napi, 30 napi, 60 napi felmondással.

A forgalomban levő, fel nem mondott pénztárjegyek a fennebbi naptól kezdve a magasabb kamatot élvezik. A kamatok a felmondásnál mindjárt előre felvehetők, s a tőke visszafizetése az osztrák-magyar birodalom minden fővárosára utalványozható.

Az igazgató-tanács. (Utányomat nem díjaztatik.) 709 1-8

Megmentés

nagy szükségűtől! alig jöhetek magamhoz! Nincs pénz!

Nincs kilátás! Borzasztó! E helyzetben mennyiségűtanár

ORLIČE R.-hez

fordultam, Berlin, Wilhelmstrasse 5, játék-utasítást kértem tőle s meg is kaptam csekély költségmegtérítésért s azon ígéretért, hogy a nyerevényből 10 %-kat átengedek; tettem s nyertem egy

tetesmes ternót.

Legbensőbb hála az annyira gyalázott férfinek, a ki a legnagyobb szükségűtől mentett meg s a legjobb újévi ajándékban

részesített a ternónyeremen. által. Tanácslóm mindenkinek, hogy forduljon bizalmasan menyris. tanár Orliče R.-hez Berlin, Wilhelmstrasse 5. A megkeresésekre felvilágosításért, híres játék-utasításait illetőleg, azonnal

ingyen

válaszol. 702 1-1

Eladó kereskedés Kolozsvárt.

Sárosy Elek fűszer- és vaskereskedésében kedvező feltételek mellett eladó.

Értekezhetni özv. Sárosy Elek-nél. 696 6-6

(548) 7-10

Fehér, folyékony enyv Gaudin Edétől, Párisban.

Ezen enyv, mely szagtalan, hidegen használandó porcellán, üveg, márvány, fa, dugasz, lemezpapír, papír, sat. tárgyaknál.

Kapható 24-45 kajczáros üvegekben Wolff Janos gyógyszerésznél Kolozsvárt.

820 } IV. 1873. 698 3-3

Haszonbéri hirdetmény.

A m. k. jószágigazgatóság 1872 évi 4987 számú rendelete folytán a kra-kói kincstári uradalomhoz tartozó „Selmech-féle jószág rész”, mely

8 hold 776 0/100 szántóföld, 3 " 1315 " rét és kert, — 563 " szőlő, — 635 " legelő és — 188 " kopár darabból áll

61 o. é. ft. egy évi kiküldési árával, 6 évre az az 1873 május 1-től 1879 április hó végéig számitva f. é. mártus 1-én délelőtti órákban a kir. erdészeti lakházban Krakkóban, nyilvános árverés után újabb egyszerűsége adatik.

átalándók el s a borítékon egyuttal megjelölendő a bántárat bánatpénz minősége és összege.

A kitűzött határidőnél későbbben beérkező vagy a kellő bánatpénzzel el nem látott, írásbeli ajánlatok nem vétetnek figyelembe.

kerületi vagy adóhivatali pénztárnál letenni és a letéti nyugtát ajánlatukhoz csatolni és csak azon esetben, ha az illetőre nézve ezen letétel nem volna egy könnyen lehetséges csatolható a bánatpénz az ajánlathoz.

Ajánlkozók kötelezvék 10 % bánatpénzt készpénzben vagy árfolyam szerint számított állampapirokban, vagy biztosítékul elfogadható vasuti elsőbbségi kötvényekben a buda-pesti m. k. táviridai kerületi és országos pénztárnál vagy más m. kir. táviridai

A szállítani vállalt oszlop-mennyiségnek legkésőbbben f. é. május 1-ig a lerakó helyekre be kell szállítva lenni.

dők és jelölendők ki, hogy az egyes helységeknek vagy helységekben csak az illető vonal hossza arányában legfeljebb 3 mérföld hosszú vonalra szükséges oszlopok rakassanak le.

Table with 4 columns: Tétel, Vonal megnevezése, oszlop szükséglet, Lerakási helyek. Lists various railway lines and stations like Gospic-Szt.-Rok-Palanka, Zeng-Fiume, Száva-hid-Károlyváros, etc.

Budapesten 1873. január 21. én.

A földmivéls-ípar s kereskedlemügyi

m. k. ministerium IV. táviridai osztálya.